

NOTAT

15. marts 2011

KUN DET TALTE ORD GÆLDER

Talepapir til åbent samråd i ERU alm. del den 15. marts 2011 – samrådsspørgsmål Ø, Å, AA og AB af 25. februar 2011 stillet af Carsten Hansen (S) vedrørende Lindøområdets ansøgning til EU's fond for tilpasning til globaliseringen (EU's Globaliseringsfond).

Indledning

Lad mig starte med at slå fast, at det ligger regeringen meget på sinde at hjælpe de områder, der er særligt ramt af den økonomiske krise, herunder af større virksomhedslukninger.

Det gør vi på to måder.

Vi arbejder dagligt på at forbedre de generelle vækstvilkår for at skabe fornyet vækst og fremgang i hele landet, så der også er arbejdspladser i fremtiden.

Og vi hjælper lokalt, både den enkelte, der rammes af ledighed og i lokalområdet med at omstille sig til nye vækstmuligheder.

Regeringens indsats generelt og specifikt for Lindøområdet

[Den generelle økonomi]

Som det er udvalget bekendt, har regeringen siden den økonomiske krises begyndelse, siden efteråret 2008 hvor Lehman Brothers krakkede, taget en lang række initiativer for at styre Danmark nænsomt gennem den internationale økonomiske krise.

Danmark er et af de lande, hvor der er gjort mest for at understøtte aktiviteten og beskæftigelsen. Vi har bl.a. gennemført en bank- og kreditpakke, en forårspakke, udbetalt SP og gennemført en erhvervspakke. Erhvervspakken skal bl.a. styrke eksport og finansieringsmuligheder for små og mellemstore virksomheder.

Endelig har regeringen nedsat Vækstforum, der skal bidrage til at analysere og besvare morgendagens udfordringer og ruste dansk økonomi til fornyet vækst. Jeg ser frem til, at Vækstforum fremlægger sine hovedkonklusioner på det afsluttende møde i næste uge på Danfoss i Nordborg.

[Den specifikke erhvervsrettede indsats over for områder med større virksomhedslukninger og afskedigelser]

Regeringen har også taget en række erhvervs- og beskæftigelsesrettede initiativer, der specifikt skal hjælpe hårdt ramte områder i Danmark.

Bl.a. har jeg tilbudt, at der kan stilles – hvad jeg kalder et statsligt udrykningshold – til rådighed for samarbejde med de loka-

le og regionale aktører i de områder, der er særligt ramt af store afskedigelser.

Det statslige bidrag vil afhænge af det konkrete behov i området, men kan bl.a. fungere som én adgang til staten og bistå med information og rådgivning om statslige og EU-ordninger, der kan medfinansiere konkrete regionale og lokale vækstinitiativer. EU's Globaliseringsfond er en af disse ordninger.

Det siger sig selv, at dette tilbud gælder alle områder berørt af større afskedigelser, hvis de finder det relevant. Der har i 2010 været dialog og samarbejde om nye vækstinitiativer med en række kommuner – bl.a. Frederikshavn, Odense, Kerteminde, Lolland, Langeland og Ringkøbing-Skjern. Så sent som i starten af marts var jeg til møde med borgmesteren i Ringkøbing-Skjern om situationen.

Vi er således i tæt dialog med de lokale og regionale aktører i de hårdt ramte områder, som har interesse heri, om hvordan de bedst muligt kan imødekomme de udfordringer, der følger af den situation, som de står i.

I dette arbejde har det været vigtigt for mig, at vi bygger på det set-up, som vi etablerede med kommunalreformen, hvor vækstforaene er hovedaktøren for den generelle regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling.

Det er lokale og regionale aktører, der kender områdets styrker og udfordringer, og på den baggrund kan identificere vækstmuligheder og finde det engagement, der skal til for at realisere nye muligheder.

Og der er i de hårdt ramte områder ofte lokalt og regionalt en fælles forståelse af, at arbejdspladserne på fx værfterne ikke kan erstattes med identiske jobs, men at der er behov for at tænke i nye baner fx ved at se på vækstmulighederne i nye eller relaterede erhverv.

Det synes jeg er positivt og naturligvis en indsats, jeg gerne vil bakke op om i den samarbejdsånd, som vi har etableret med fx de regionale partnerskabsaftaler om vækst og erhvervsudvikling.

[Fornyelsesfonden]

Vi har også med Fornyelsesfonden skabt mulighed for at støtte perspektivrige omstillingsprojekter i de hårdt ramte områder i samarbejde med de regionale vækstfora.

I 2010 gav Fornyelsesfonden tilsagn til fem projekter inden for indsatsområdet erhvervsmæssig omstilling i hårdt ramte områder for ca. 50 mio. kr. Heraf gav Fornyelsesfonden 25 mio. kr. i tilskud til etableringen af LORC Viden- og Testcenter, der har hjemsted på Lindø.

I marts måned træffer fondens bestyrelse afgørelse om prioritering af næste rundes omstillingsprojekter. I 2011 er 45 mio. kr.

af fondens midler øremærket til erhvervsmæssig omstilling i hårdt ramte områder.

[Den specifikke beskæftigelsesrettede indsats over for områder med større virksomhedslukninger og afskedigelser]

I forhold til den beskæftigelsesrettede indsats etableres der med varslingspuljen i første omgang en lokal forankret indsats, der skal sikre en omfattende, hurtig og sammenhængende indsats for de berørte medarbejdere. De fyringsvarslede medarbejdere får tilbudt både vejledning om jobsøgning og en målrettet jobsøgnings- og opkvalificeringsindsats i op til 8 uger. Denne indsats kan hjælpe dem videre til et nyt job.

Fra marts 2010 er der oprettet en supplerende varslingspulje til fyringsvarslede, som har korte opsigelsesperioder, så de kan få kurser og opkvalificering ud over opsigelsesperioden. Herved har vi forbedret de lediges muligheder for at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Jobcentrene har siden maj tilbudt fyringsvarslede personer en handlingsplan for, hvordan de hurtigst muligt kommer videre til et nyt job.

Erfaringer fra finanskrisen viser, at cirka en tredjedel af de medarbejdere, som er blevet sagt op i forbindelse med større afskedigelser, er kommet i job eller uddannelse igen efter 3 måneder. Det skyldes ikke mindst den store indsats, der ydes af jobcentermedarbejdere og virksomhedernes personalefolk i den lokalt forankrede varslingsindsats.

[Udtrykningsholdets engagement i fht. Lindøområdet]

For så vidt angår Lindø-indsatsen har Økonomi- og Erhvervsministeriet kontakten til de regionale erhvervspolitiske aktører. Erhvervs- og Byggestyrelsen har siden lukningen af Lindøværftet blev annonceret deltaget i det regionale og lokale arbejde med at mindske de negative virkninger af lukningen.

Vi har siddet med i den tekniske-administrative styregruppe, der bistår den politiske styregruppe, som de lokale og regionale parter har taget initiativ til.

Den politiske styregruppe består af repræsentanter fra Odense Kommune, Kerteminde Kommune, Region Syddanmark, Metal, 3F, Lindøværftet og Beskæftigelsesregionen, der siden den første varsling løbende har afholdt møder.

Derudover indgår vi i arbejdsgruppen – også kaldet Lindøsekretariatet - som er et samarbejde mellem Kerteminde og Odense kommuner samt Region Syddanmark. Her har Erhvervs- og Byggestyrelsen og Beskæftigelsesregionen siden opstarten været repræsenteret og konkret stået til rådighed for de lokale og regionale parter, bl.a. i forhold til sparring.

Bl.a. har vi hjulpet de lokale og regionale parter i forbindelse med arbejdet omkring det fremtidige erhvervsfokus på Fyn. Resultatet heraf er bl.a. ”Vækstplan for Lindø – Fyn”, der blev færdig i starten af 2010.

[Den specifikke beskæftigelsesrettede indsats over for området med fyringer]

På beskæftigessiden har regeringen ud over den ordinære arbejdsmarkedsindsats bevilliget varslingsmidler til Jobcenter Odense, der koordinerer denne varslingsindsats på Fyn.

Der er indtil videre bevilget ca. 10 mio. kr. til den ordinære varslingsindsats i perioden 2009 til 2011 til jobcenter Odense. Disse midler kan bruges i de varsledes opsigelsesperiode.

Derudover er der i 2010 og 2011 bevilget 17 mio. kr. fra den supplerende varslingspulje, som er midler, der kan bruges til de varslede personer, der ikke finder nyt job, men bliver ledige efter opsigelsesperiodens udløb.

Samlet set er der altså i alt ydet 27 mio. kr. til varslingsindsatsen på Lindø.

Der er desuden etableret et jobcenterkontor på selve Lindøværftet, således at arbejderne så tidligt som muligt – og inden de fratræder – kan få gang i processen med at finde ny beskæftigelse eller uddannelse.

[EU's Globaliseringsfond]

Endelig er der EU's Globaliseringsfond, hvor staten har bistået en række kommuner med at søge midler til ekstraordinære tiltag for personer, der er blevet ledige som følge af større nedskæringsrunder eller virksomhedslukninger.

Der er på nuværende tidspunkt søgt midler for ca. 316 mio. kr. Ansøgningerne for de to første projekter i Sønderborg og Frederikshavn er godkendt, og pengene er udbetalt til ansøgerne.

Tre andre ansøgninger er under behandling i Kommissionen. Ansøgerne er Ringkøbing-Skjern Kommune (Vestas), Kolding/Haderslev/Vejen Kommuner (LM-Glasfiber) og naturligvis Odense og Kerteminde kommuner (Lindøværftet).

Odense og Kerteminde kommuners ansøgning til EU's Globaliseringsfond

[Fakta omkring ansøgningen]

For så vidt angår Odense og Kerteminde kommuners ansøgning til EU's Globaliseringsfond er det "Vækstplan for Lindø – Fyn", der danner udgangspunkt for de omstillingsaktiviteter, som kommunerne har besluttet at søge om støtte til fra EU's Globaliseringsfond.

Vækstplanen er blevet til i et bredt samarbejde mellem de lokale og regionale parter og beskriver - med udgangspunkt i Lindøværftets lukning - hvordan ikke kun Lindøområdet – men hele Fyn – kan bidrage til den fremtidige vækst. Dermed tager den konkret stilling til de muligheder, der er på værftets arealer og medarbejdernes kompetencer, og kobler dem til styrker og muligheder andre steder på Fyn.

Odense Kommune er ansvarlig for ansøgningen, og Kerteminde Kommune indgår som samarbejdspartner, og sammen har de ønsket ansøgningen indsendt til EU's Globaliseringsfond.

Det er således disse kommuner, der gennem Odense Jobcenter implementerer omstillingsindsatsen og tager praktisk – og for Odense Kommunes vedkommende også juridisk – ansvar herfor.

Kommunernes indsats over for de ledige, omfatter afklaringsforløb med screening af de ledige og udarbejdelse af handlingsplaner, opkvalificering og videreuddannelse, virksomhedsforløb samt iværksætteraktiviteter. Alle aktiviteter, der skal supplere den eksisterende arbejdsmarkedsindsats. Der er i alt søgt om ca. 105 mio. kr.

[Fakta omkring ansøgningsprocessen]

I forhold til selve ansøgningsprocessen modtog Kommissionen Odense og Kerteminde kommuners ansøgning til EU's Globaliseringsfond vedrørende Lindøområdet d. 6. oktober 2010.

I processen forud herfor var der et godt samarbejde mellem kommuner, region og Erhvervs- og Byggestyrelsen om udformningen af ansøgningen.

Som led i Kommissionens sagsbehandling stillede Kommissionen første runde af spørgsmål medio oktober sidste år. Ansøger besvarede spørgsmålene medio november.

Anden runde af spørgsmål stillede Kommissionen til ansøger i begyndelsen af februar i år, og de blev besvaret af ansøger medio februar.

Kommissionen stillede tredje og angiveligt sidste runde spørgsmål i starten af marts og meddelte i den forbindelse mine embedsmænd, at ansøgningen var på vej i den interne høringsproces i Kommissionen.

Når den interne høringsproces i Kommissionen og dermed sagsbehandlingen er afsluttet, indstiller Kommissionen ansøgningen til Parlamentet og Ministerrådet, som begge skal godkende ansøgningen. Herefter træffer Kommissionen en afgørelse.

Årsagen er, og nu bliver det lidt teknisk, at der er afsat en ramme til EU's Globaliseringsfond, men fonden har ikke en særskilt budgetpost. Det betyder, at der til hver ansøgning konkret skal findes midler på EU-budgettet svarende til det ansøgte beløb.

Sådan en økonomisk beslutning skal altid godkendes af både Parlamentet og Rådet. Denne proces kan tage op til 3-4 måneder.

Ansøgningen fra Odense og Kerteminde kommuner har ikke været længere undervejs end de andre danske ansøgninger.

Og jeg har fået oplyst, at det i gennemsnit tager 10 måneder for medlemslandenes ansøgninger til denne fond, inden Kommissionen træffer en afgørelse.

[Hvad har regeringen gjort for at fremme processen]

Jeg tror, at vi alle kan være enige om, at det er vigtigt, at Kommissionen gennem deres sagsbehandling tilser, at der ikke uberettiget udbetales EU-midler.

At det gennemsnitligt tager 10 måneder, inden EU-Kommissionen har truffet en endelig afgørelse om tilsagn fra EU's Globaliseringsfond er efter min mening heller ikke hensigtsmæssigt – når formålet med EU's Globaliseringsfond er at hjælpe i en akut situation.

Derfor har vi gjort, hvad vi kunne for at fremskynde sagsbehandlingen i Kommissionen inden for de nuværende rammer.

Jeg har skrevet til Kommissionen flere gange og anmodet dem om, at processen håndteres så hurtigt som muligt.

Der har også været afholdt flere bilaterale møder på embedsmandsplan med Kommissionen, hvor vi har presset på for en afgørelse så hurtigt som muligt af hensyn til Lindø-området.

Jeg har stor forståelse for, at Lindømedarbejdere er af den opfattelse, at der går lang tid, før de kan få gavn af de ekstraordinære indsatser fra EU's Globaliseringsfond. Det gælder selv-

følgelig særligt de medarbejdere, der blev afskediget tilbage i efteråret 2009, og som stadig er ledige.

Men vi skal altså også huske på, at de afskedigede medarbejdere er omfattet af alle de generelle arbejdsmarkedspolitiske instrumenter, som vi har over for ledige i Danmark. Så der er ikke tale om, at de ledige – uden midlerne fra EU's Globaliseringsfond – ikke får hjælp til at komme videre. Som jeg tidligere har været inde på, er der ud over den ordinære arbejdsmarkedsindsats i alt ydet 27 mio. kr. til varslingsindsatsen på Lindø.

[Kan kommunerne gå i gang med indsatsen, inden afgørelsen fra Kommissionen foreligger?]

Der er mulighed for, at Odense og Kerteminde kommuner på eget ansvar allerede nu går i gang inden for rammerne af den eksisterende lovgivning med de supplerende indsatser, som kommunerne har søgt om midler til fra EU's Globaliseringsfond, dvs. inden der foreligger en afgørelse fra Kommissionen.

Odense og Kerteminde kommuner kan – på lige fod med alle andre ansøgere – opnå finansiering af udgifter fra den dag, hvor der er påbegyndt aktiviteter over for de ledige, der er omfattet af ansøgningen. Hvis ansøgningerne senere godkendes i EU, får kommunerne godtgjort de afholdte udgifter.

[Hvorfor vil staten ikke lægge ud?]

Spørgsmålet er så: Hvem skal lægge penge ud, og hvem skal bære den økonomiske risiko ved et eventuelt afslag på ansøgningen?

Jeg vil gerne slå fast en gang for alle, at det er kommunerne, der træffer beslutning om aktiviteterne inden for rammerne af eksisterende lovgivning:

- Det er der, den lokale arbejdsmarkedspolitiske indsats er forankret.
- Det er kommunen, der udformer ansøgningerne, som bærer ansvaret for, at ansøgningen ligger inden for fondens rammer, og dermed kan godkendes.
- Og det er kommunen, der gennemfører indsatsen og som står til ansvar overfor Kommissionen og den danske stat i forhold til, om midlerne er anvendt korrekt i forhold til tilsagnet.

Såfremt staten skulle stille en garanti vil det jo i praksis betyde, at staten skal overtage ansvaret for et eventuelt senere afslag fra Kommissionen. Derfor ville det skulle vurderes nøje, om aktiviteterne er støtteberettigede, relevante og ekstraordinære. Projekter og aktiviteter skulle følges tæt af staten i garantiperioden, så staten kan være sikker på, at projekterne ligger inden for rammerne af EU's Globaliseringsfond.

Dette er helt grundlæggende i modstrid med organiseringen på arbejdsmarkedsområdet, hvor kommunerne har kompetencerne og ansvaret.

De andre kommuner, som har søgt EU's Globaliseringsfond om midler, har heller ikke til mit kendskab givet udtryk for, at de

ønsker at iværksætte aktiviteterne, inden Kommissionen har truffet en afgørelse. Når det er sagt, så mener jeg, at det er meget lang tid, at Kommissionen bruger på at sagsbehandle ansøgningerne til EU's Globaliseringsfond.

Jeg er alt i alt af den klare opfattelse, at det ikke vil være fornuftigt, at staten skal påtage sig et ansvar og en økonomisk risiko, som rettelig hører til et andet sted.

[Og hvad har regeringen gjort for at være løsningsorienteret?]

Men regeringen gør sit yderste for at hjælpe og presse på for en så hurtig sagsbehandling som muligt. Det vil vi fortsat gøre.

Vi har inden for den seneste uge igen været i kontakt med Kommissionen for at fremme sagen. Det er mit håb, at Kommissionen kan afslutte sagen før sommerferien.

Og vi har også sagt, at vi gerne vil bidrage med andre løsninger i det omfang likviditetsmæssige årsager afholder kommunerne fra at igangsætte indsatsen, før Kommissionen har truffet en afgørelse.

Det skal i den forbindelse dog bemærkes, at der så vidt vides endnu ikke er kommuner, der har henvendt sig herom.

Men generelt gælder det i forhold til kommunernes likviditet, at en kommune med en økonomisk vanskelig situation altid kan tage kontakt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med henblik på en dialog om kommunens situation. Det gælder ved

de årlige ansøgninger om særtilskud, og det gælder også i løbet af året, hvis kommunen måtte opleve en væsentlig likviditetsmæssig forværring.

For Odense og Kerteminde kommuner, eller øvrige kommuner, der aktuelt har ansøgt om støtte fra Globaliseringsfonden, er der ifølge Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke nogen af dem, der opgjort efter kassekreditreglen står i en likviditetsmæssig vanskelig situation.

Det kan stadig være en stor udfordring for kommunerne at prioritere en sådan ekstraordinær indsats i forhold til de ledige, i hvilken sammenhæng udgiftens størrelse og kommunens økonomiske situation i øvrigt naturligvis også spiller en rolle. I det omfang nogle af kommunerne måtte opleve særlige økonomiske vanskeligheder kan de under alle omstændigheder opfordres til at drøfte det med Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

[Afslutning]

Afslutningsvis vil jeg sige, at jeg synes, at regeringen har handlet meget resolut, hurtigt og løsningsorienteret efter det blev kendt, at Lindøværftet ville lukke, og at vi har et godt samarbejde og en god arbejdsdeling med de lokale og regionale parter – både i forhold til den beskæftigelsesmæssige og den erhvervsrettede indsats. Og jeg har noteret mig, at borgmestrene fra Odense og Kerteminde kommuner deler den opfattelse.

Det håber og tror jeg på vil fortsætte, og jeg glæder mig til at komme på besøg på Lindø i slutningen af måneden for at se, hvordan det går.

Tak.